

Pecsuk Ottó

(református lelkész, a Magyar Bibliatársulat főtitkára, KRE HTK, Bibliai Teológiai és Vallástörténeti Tanszék, adjunktus):

A damaszkuszi út: megtérés vagy elhívás?

Pál apostol „megtérését” évszázadok óta a vallásváltás és a zaklatott lelkiismerettől kísért egzisztenciális életút-váltás szinte közmondásos példájának tekintik (vö. „pálfordulás”), s mint ilyen, a nyugati civilizáció számos nagy irodalmi és vallási gondolkodójának (például Augustinus, Luther vagy Wesley) gondolkodására valódi hatást is gyakorolt. Ezt a kapcsolódást erősítette az a felfogás, hogy a korai keresztyénség nagy eseményeit az ószövetségi háttér és a jézusi evangélium görög szellemmel való találkozása hívta elő. A nyugati gondolkodás számára így teljes természetességgel vált Pál a zsidó farizeus Saulusból a népek görögül ékesen szóló Apostolává.

A XX. század második felének kutatástörténetében ezzel szemben megerősödött az a felfogás, hogy Pál apostolnak nem csupán leveleit, de egész gondolkodását és „pszichológiai arculatát” is jobban megérthetjük a zsidóság szent iratai, mint a görög szellemtudományok (filozófia, teológia, irodalom) segítségével. Eszerint Pál „hitehagyásának” és „hitre jutásának” megértéséhez több analógiát találunk Jeremiás vagy Ézsaiás prófétáknál, mint Sókratésnél vagy a hellenisztikus filozófusoknál. Előadásomban elsősorban ezt a „paradigmaváltást” járom körül, különös tekintettel az angol teológiai irodalomban Krister Stendahl (1921–2008) óta nagy befolyásra szert tevő ún. „New Perspective” érveire.